

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

2006 m. birželio 15 d. Nr. FA-1040-1-59
Vilnius

IŽANGA

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2005-05-20 įsakymu Nr. V-74 patvirtinta Valstybinio finansinio audito programa, Valstybės kontrolės Finansinio audito 4-ojo departamento direktoriaus 2005-06-02 pavedimu Nr. 1040-1, Finansinio audito 4-ojo departamento auditorių grupė: vyriausioji valstybinė auditorė Lina Malinauskaitė (grupės vadovė), vyresnioji valstybinė auditorė Edita Kuodienė ir valstybinė auditorė Aina Aleškevičienė, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijoje (Vilnius, Vilniaus g. 33, kodas – 188603472) (toliau – Sveikatos apsaugos ministerija) atliko valstybinį finansinį auditą.

Audito tikslas – įvertinti vidaus kontrolę, įskaitant finansų valdymą, valstybės turto valdymo, naudojimo, disponavimo juo teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl 2005 metų finansinių ir kitų ataskaitų tikrumo ir teisingumo, ir įvertinti 2006 metų biudžeto asignavimų planavimo teisėtumą.

Ši audito ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Lietuvos Respublikos Seimui dėl valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos, valstybės biudžeto projekto, valstybės skolos, suteiktų paskolų iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų ir suteiktų valstybės garantijų ataskaitos, ir dėl valstybei nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitos, dalis.

Audito ataskaita pateikia tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, o nepriklausoma nuomonė apie finansinę atskaitomybę ir kitas ataskaitas, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiami audito išvadoje.

Audituojamuoju laikotarpiu Sveikatos apsaugos ministerijai vadovavo Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras Žilvinas Padaiga. Sveikatos apsaugos ministerijos Apskaitos skyriui vadovavo Danutė Spundzevičienė.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu vertinome Sveikatos apsaugos ministerijos 2005 metų finansinę atskaitomybę: Aiškinamąjį raštą dėl 2005 m. finansinės atskaitomybės, Išlaidų sąmatų vykdymo 2006 m. sausio 1 d. balansą (forma Nr. 1), Pažymą dėl lėšų sąskaitoje 230 „Finansavimas iš biudžeto“ (formos Nr. 1 priedas Nr. 1), Pažymą dėl išlaidų sąmatų vykdymo balanso likučių (formos Nr. 1 priedas Nr. 2), Pažymą dėl turto trūkumų 2005 m. (formos Nr. 1 priedas Nr. 3), Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2006 m. sausio 1 d. ataskaitas (forma Nr. 2), Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2005 m. apyskaitą (forma Nr. 3), Pažymą dėl ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo ir nurašymo iš apskaitos (formos Nr. 3 priedas), Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2005 m. apyskaitą (forma Nr. 4), Pažymą dėl atsargų ir trumpalaikio turto įsigijimo ir nurašymo iš apskaitos (formos Nr. 4 priedas), Biudžetinių įstaigų bei valstybinių mokslo ir studijų institucijų pajamų įmokų į biudžetą 2006 m. sausio 1 d. ataskaitą (forma Nr. 5), Debitorinio ir kreditorinio išskolinimo 2006 m. sausio 1 d. ataskaitą (forma Nr. 6), Pažymą dėl lizingo (finansinės nuomos) ir pirkimo išsimokėtinai išsipareigojimų (formos Nr. 6 priedas), Finansinio turto 2005 m. apyskaitą (forma Nr. 7), Kompensuotų ilgalaikio materialiojo turto nuompinigių ir jų išlaidų sąmatos vykdymo 2005 m. ataskaitą (forma Nr. 8), Planų ir programų sąmatų įvykdymo ataskaitas: Valstybės valdžios, valdymo, teisėsaugos, vidaus reikalų, saugumo, kitų viešosios tvarkos ir visuomenės apsaugos institucijų ir įstaigų etatų ir struktūros plano įvykdymo 2006 m. sausio 1 d. ataskaitas (forma Nr. B-1), Pažymas dėl darbo užmokesčio (formos Nr. B-1 priedas), Ikimokyklinių, visų tipų bendrojo lavinimo, internatinių ir vaikų globos bei kitų švietimo įstaigų darbuotojų etatų ir vaikų bei moksleivių kontingento plano įvykdymo 2006 m. sausio 1 d. ataskaitas (forma Nr. B-2), Sveikatos priežiūros, socialinės globos bei rūpybos įstaigų ir darbuotojų etatų plano įvykdymo 2006 m. sausio 1 d. ataskaitas (forma Nr. B-5), Valstybės lėšų, skirtų kapitalo investicijoms finansuoti, panaudojimo pagal asignavimo valdytojus ir investicijų projektus 2006 m. sausio 1 d. ataskaitą (forma Nr. B-11), Programų uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijų įvykdymo 2006 m. sausio 1 d. ataskaitas (forma Nr. B-12).

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus.

Siekdami gauti įrodymus, reikalingus audito tikslams pasiekti, ištyrėme ir įvertinome Sveikatos apsaugos ministerijos vidaus kontrolę ir jos riziką. Nustatėme reikšmingų rizikos veiksnių galimą poveikį finansinei atskaitomybei bei valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumui ir naudojimui įstatymų nustatytiems tikslams, taip pat įvertinome Sveikatos apsaugos ministerijos vadovybės numatytas vidaus kontrolės procedūras rizikai sumažinti ir valdyti, atlikome kontrolės testus ir pagal atliktų testų rezultatus įvertinome vidaus kontrolės procedūrų veiksmingumą ir nuoseklumą, atlikome savarankiškas audito procedūras.

Audituojamu laikotarpiu Sveikatos apsaugos ministerijos 9 vykdomoms programoms patvirtinta 210 612,5 tūkst. Lt. Programas vykdė Sveikatos apsaugos ministerija ir jai pavaldžios 33 biudžetinės įstaigos, 12 viešųjų įstaigų ir 10 valstybinių įmonių, kurių kapitalu disponuoja Sveikatos apsaugos ministerija. Buvo panaudota 176 902,3 tūkst. Lt. Pagrindinė skirtų lėšų nepanaudojimo priežastis yra ta, kad Specialiosios Europos regioninės plėtros fondo programos vykdytojų mokėjimo prašymai dėl įvairių netikslumų dažnai atmetami ir koreguojami, dėl to vėluoja lėšų įsisavinimas.

Pagal įstaigų programų uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijų įvykdymo 2006 m. sausio 1 d. ataskaitų duomenis, dauguma programų uždavinių įvykdyta.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

1. Asignavimų naudojimas

1.1. Pastebėjimas

Sveikatos apsaugos ministerijai pavaldžios biudžetinės įstaigos Slaugos darbuotojų tobulinimosi ir specializacijos centro generalinis direktorius įstaigos darbuotojams nustatė tarnybinius atlyginimus (koeficientais), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimu Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“, kaip sveikatos priežiūros specialistams, tačiau Sveikatos apsaugos ministerija nėra sudariusi ir patvirtinusi pareigybių sąrašų, kuriais vadovaujantis darbuotojai būtų priskiriami prie sveikatos priežiūros specialistų, kaip to reikalauja minėtas nutarimas. Mūsų nuomone, centro darbuotojai nėra sveikatos priežiūros specialistai.

1.2. Išvada

Mes negalime įvertinti, ar Asmens sveikatos priežiūros kokybės užtikrinimo programos (1.20) funkcijos „Kvalifikacijos kėlimo įstaigos“ (09.05.01.02) Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2006 m. sausio 1d. ataskaitos 2 eilutėje „Darbo užmokestis ir socialinis draudimas“ 2,3 mln. Lt suma yra tikra ir teisinga.

1.3. Rekomendacija

Patvirtinti sveikatos priežiūros specialistų pareigybių sąrašą.

2. Turto valdymas, naudojimas ir disponavimas

2.1. Pastebėjimai

2.1.1. Audito metu nustatėme, kad Sveikatos apsaugos ministerija nėra apie 30 proc. apskaitytų pastatų ir statinių įregistravusi Nekilnojamojo turto registre, kaip numato Nekilnojamojo turto registro įstatymo 9 straipsnis. Dėl to negalime tiksliai nustatyti turto priklausomybės (daiktinės teisės į turta).

2.1.2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras įsakymais sveikatos priežiūros viešosioms įstaigoms skyrė lėšų turtui pirkti. Šis turtas Sveikatos apsaugos ministerijoje įrašytas į apskaitos registrus pagal viešąsias įstaigas bendra verte, remiantis viešųjų įstaigų pateiktomis Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaitomis (forma Nr. 2) ir Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2005 m. apyskaitomis (forma Nr. 3). Taigi Sveikatos apsaugos ministerija įrašus apskaitos registruose darė neturėdama apskaitos dokumentų, kaip to reikalauja Buhalterinės apskaitos įstatymo 13 straipsnio 3 ir 7 dalių nuostatos. Be to, viešosios įstaigos pateikė turto pirkimą pagrindžiančių dokumentų kopijas, kuriose pirkėju nurodoma ne Sveikatos apsaugos ministerija, o viešoji įstaiga. Dėl šių priežasčių yra rizika, kad valstybės biudžeto lėšos panaudotos neteisingai ir ne pagal paskirtį.

2.1.3. Sveikatos apsaugos ministerijos patikėjimo teise valdomo ir sveikatos priežiūros viešosioms įstaigoms naudoti pagal panaudos sutartis perduoto ilgalaikio turto vertė finansinėje atskaitomybėje buvo apskaičiuota sudedant šių įstaigų pateiktas Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2005 m. apyskaitų (forma Nr. 3) duomenis, tai yra ne pagal sąskaitų duomenis, kaip to reikalauja Buhalterinės apskaitos įstatymo 17 straipsnio nuostatos. Todėl yra rizika, kad ilgalaikio turto duomenys finansinėje atskaitomybėje yra netikslūs.

2.1.4. Sveikatos apsaugos ministerijoje ilgalaikio turto apskaita nebuvo tvarkoma pagal ilgalaikio turto objektus, ilgalaikis turtas negrupuojamas pagal subsąskaitas, kaip to reikalavo tuo metu galiojusios Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 17, 31, 37 ir 40 punktai.

2.1.5. Atrankos būdu patikrinus sveikatos priežiūros viešųjų įstaigų pateiktų apskaitos dokumentų kopijas, pastebėta, kad į ilgalaikio turto sąskaitą buvo įtraukiamas mažesnės negu 500 Lt vertės turtas, ir todėl buvo nesilaikoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-10-19 nutarimo Nr. 1250 „Dėl pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti valstybės ir savivaldybių turto nurašymo, išardymo ir likvidavimo tvarkos patvirtinimo“ 2.1. punkto bei tuo metu galiojusios Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 16.1 punkto reikalavimų.

2.1.6. Sveikatos apsaugos ministerijos patikėjimo teise valdomo ir pagal panaudos sutartis perduoto ilgalaikio turto nusidėvėjimą apskaičiavo panaudos gavėjai. Dėl šios priežasties yra rizika, kad Sveikatos apsaugos ministerijos patikėjimo teise valdomo ir pagal panaudos sutartis perduoto ilgalaikio turto nusidėvėjimas gali būti apskaičiuotas neteisingai.

2.1.7. Sveikatos apsaugos ministerija leido sveikatos priežiūros viešosioms įstaigoms išnuomoti ministerijos patikėjimo teise valdomus ir joms pagal panaudos sutartis perduotus pastatus ir nurodė Sveikatos apsaugos ministerijos sąskaitą, į kurią turėjo būti pervestos pajamos už turto nuomą, nesilaikydama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-12-14 nutarimo Nr. 1524 „Dėl valstybės ilgalaikio materialiojo turto nuomos“ 2.3 punkto reikalavimo, kad nuompinigiai už valstybės ilgalaikį materialųjį turtą, kurį patikėjimo teise valdo ir išnuomojo (nuomoja) valstybės institucijos ir įstaigos, pervedami į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą. Remiantis Lietuvos Respublikos aplinkos ir Lietuvos Respublikos finansų ministrų 2002-03-01 įsakymu Nr. 87/59 patvirtinta Nuompinigių už valstybės ilgalaikio materialiojo turto nuomą skaičiavimo tvarka, pradinį nuompinigių dydį už išnuomojamą turtą nustato turto valdytojas, o tai pagal Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą yra valstybės institucijos, patikėjimo ar nuosavybės teise valdančios, naudojančios valstybės turtą ir disponuojančios juo. Audito metu pastebėta, kad nuompinigių dydį nustatė sveikatos priežiūros viešosios įtaigos, tai yra panaudos gavėjai. Dėl šių priežasčių yra rizika, kad perduotas pagal panaudos sutartis turtas gali būti naudojamas netinkamai, valstybės biudžetas negauna pajamų už valstybei nuosavybės teise priklausančio turto nuomą.

2.1.8. Nacionalinei imunoprofilaktikos programai vykdyti skirtus švirkštus ir imunobiologinius preparatus (vakcinas) Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės centras iki 2005 m. lapkričio mėnesio įtraukė į apskaitą, o Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir nurašė iš apskaitos, neturėdami apskaitos dokumento, atitinkančio Buhalterinės apskaitos įstatymo 13 straipsnio reikalavimus. Tokiu būdu buvo užpajamuota ir nurašyta vakcinų už 8,8 mln. Lt, tačiau yra rizika, kad atsargų duomenys finansinėje atskaitomybėje yra netikslūs.

2.1.9. Sveikatos apsaugos ministerija neapskaitė užbalansinėse sąskaitose pagal panaudos sutartis valdomos žemės už 3,2 mln. Lt, kaip to reikalavo tuo metu galiojusios Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 303 ir 306 punktai.

2.2. Išvada

Sveikatos apsaugos ministerija nepakankamai efektyviai valdė, naudojo ir disponavo valstybės turtu, todėl yra rizika, kad gali būti neužtikrinta šio turto apsauga, o turtas gali būti panaudotas netinkamai. Be to, norime atkreipti dėmesį, kad dauguma šių pastebėjimų buvo teikti ir ankstesnių auditų metu.

2.3. Rekomendacijos

2.3.1. užtikrinti, kad apskaitytas turtas būtų registruotas Nekilnojamojo turto registre;

2.3.2. užtikrinti, kad Sveikatos apsaugos ministerijos patikėjimo teise valdomas turtas būtų apskaitomas teisės aktų nustatyta tvarka;

2.3.3. numatyti papildomas vidaus kontrolės procedūras, užtikrinančias, kad ilgalaikio turto nusidėvėjimas būtų teisingai apskaičiuotas ir apskaitytas;

2.3.4. numatyti papildomas vidaus kontrolės procedūras, užtikrinančias, kad pajamos už ilgalaikio materialiojo turto nuomą būtų renkamos ir pervedamos į mokesčių inspekcijos sąskaitą laikantis teisės aktų reikalavimų;

2.3.5. apskaityti užbalansinėse sąskaitose pagal panaudos sutartis valdomą žemę.

3. Debitorinis įsiskolinimas

3.1. Pastebėjimas

Audito metu buvo pritaikėme audito procedūrą – debitorinių skolų patvirtinimas Farmacijos departamente, išsiunčiant skolų suderinimo aktus. Iš gautų rezultatų negalime teigti, kad Išlaidų sąmatų vykdymo 2006 m. sausio 1 d. balanso 32 eilutėje „Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais“ pateikta 1,4 mln. Lt suma yra tikra ir teisinga, nes didžioji dalis debitorių nepatvirtino skolos. Pažymėtina, kad 2005 m. rugsėjo mėn. Lietuvos Vyriausiasis administracinis teismas priėmė nagrinėti Seimo nario A. Matulevičiaus skundą dėl sveikatos apsaugos ministro 2000-01-24 įsakymo Nr. 40 „Dėl Farmacijos departamento prie Sveikatos apsaugos ministerijos atliekamos dokumentų ekspertizės kainų“ teisėtumo.

Atsižvelgdami į ataskaitoje nurodytus dalykus rekomenduojame įvertinti pateiktus pastebėjimus ir, siekiant išvengti nustatytų klaidų ateityje, imtis priemonių sustiprinti kontrolės procedūrų veikimą: užtikrinti, kad apskaitos darbuotojai buhalterinę apskaitą suprastų ir tvarkytų pagal apskaitos principus ir taisykles, kad netinkama praktika būtų nustatyta ir pašalinta, kad būtų užtikrinta teisinga turto apskaita, kad ūkinės operacijos būtų atliekamos vadovaujantis teisės aktų reikalavimais ir registruojamos apskaitos registruose pagal apskaitos principus ir taisykles.

Kiti pastebėjimai dėl 2006 metų biudžeto asignavimų planavimo Sveikatos apsaugos ministerijai buvos pateikti 2005-09-09 raštu Nr. S-(1040-1.10.1)-1628, pastebėjimai dėl vidaus kontrolės – 2005-11-15 Nr. S-(1040-1.10.1)-2029, dėl trijų ketvirčių atskaitomybės – 2005-12-15 Nr. S-(1040-1.10.1)-2177, dėl nustatytų klaidų neatitikimų ir pažeidimų – 2006-06-01 Nr. S-(1040-1.10.1)-1015. Pavaldžių įstaigų vadovai buvo informuoti atskirais raštais (1 priedas) apie jų vadovaujamose įstaigose nustatytus neatitikimus ir jiems teiktas rekomendacijas, į kurias jie atsižvelgė ir beveik visus neatitikimus pašalino, o rekomendacijas įgyvendino.

Finansinio audito 4-ojo departamento direktorė

Vita Jurkevičienė

Vyriausioji valstybinė auditorė

Lina Malinauskaitė

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS PAVALDŽIOMS ĮSTAIGOMS PATEIKTI RAŠTAI

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Rašto data	Rašto numeris
1	Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos	2005-10-27	S-(1040-1.10.1)-1895
2	Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos	2006-03-30	S-(1040-1.10.1)-406
3	Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės centras	2005-10-19	S-(1040-1.10.1)-1862
4	Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės centras	2006-04-03	S-(1040-1.10.1)-431
5	Alytaus visuomenės sveikatos centras	2005-10-25	S-(1040-1.10.1)-1885
6	Alytaus visuomenės sveikatos centras	2006-05-05	S-(1040-1.10.1)-772
7	Farmacijos departamentas prie Sveikatos apsaugos ministerijos	2005-10-21	S-(1040-1.10.1)-1870
8	Farmacijos departamentas prie Sveikatos apsaugos ministerijos	2006-03-23	S-(1040-1.10.1)-376
9	Slaugos darbuotojų tobulinimosi ir specializacijos centras	2005-11-03	S-(1040-1.10.1)-1921
10	Slaugos darbuotojų tobulinimosi ir specializacijos centras	2006-05-04	S-(1040-1.10.1)-747